

12

19. prosince 2008

ROČNÍK 18

V ČÍSLE:

Nejmladší studenti UP dovršili svá studia slavnostní promoci • Akreditace Evropských studií na Právnické fakultě obnovena • DVD Panorama české literatury: moderní zdroj poznávání • Studenti PF UP soutěží v simulovaných procesech, a získávají tak potřebnou praxi • Diskuse, názory, ohlasy

Adventní koncert pod názvem „Malá vánoční hudba“ si nenechali ujít návštěvníci Kaple Božího Těla v Uměleckém centru UP, kde 16. 12. vystoupil se svým repertoárem komorní smíšený sbor ATENEO UP pod vedením doc. P. Režného. Na programu koncertu pořádaného Katedrou hudební výchovy PdF UP zazněly skladby J. Pavlíci, Z. Fibicha, S. Rachmaninova a další.

-red-, foto -tj- ▶

UNIVERZITA
PALACKÉHO
V OLOMOUCI

Rektorské volno

■ Rektor UP uděluje svým rozhodnutím členům akademické obce a zaměstnancům UP a jejich fakult z provozních a úsporných důvodů na den **2. 1. 2009** rektorské volno. O způsobu zajištění nezbytných činností rozhodnou vedoucí zaměstnanci jednotlivých organizačních součástí UP.

Více informací viz www.upol.cz/zpravy/aktuality/.

Ruka – druhá tvář člověka

■ Ojediněnou publikaci *Čtení (nejen) o ruce* známého traumatologa doc. P. Maňáka si čtenáři mohli vůbec poprvé koupit 17. 12. v Divadle hudby – chvíli poté, kdy byl tento esej, historie oboru či učebnice vydaná péčí Vydavatelství UP slavnostně uvedena do života. Doc. P. Maňák, který současné době přednáší úrazovou chirurgii na Lékařské fakultě a Fakultě tělesné kultury UP, publikuje ve svém díle výsledky své praktické i teoretické práce na tomto poli i to, co na probádání ještě čeká. Hlavním motivem pro sepsání textu byla podle jeho slov snaha „uložit někam“ poznatky získané za více než tři desetiletí práce v poměrně úzkém oboru chirurgie ruky a zužitkovat stovky, ne-li tisíce výpisků z odborných časopisů a monografií.

Už řecký lékař Hippokrates z Kósu svým žákům radil: „Zvlášť prohlédni ruku, je to druhá tvář člověka“, uvedl. Atypický vzhled ruky může svědčit pro některá závažná onemocnění: choroby srdce, poruchy funkce žláz s vnitřní sekrecí, neuropatie nebo nemoci pojivové a kostní tkáně, doplnil pak doc. P. Maňák.

Dokončení na str. 6

Filmový úspěch prof. Otakara Štěrbý

■ Dokumentární film „Nemocnice na konci světa“ prof. O. Štěrbý, emeritního děkana Přírodovědecké fakulty UP a zakladatele první Katedry ekologie u nás, získal na Mezinárodním festivalu outdoorových filmů, který vyvrcholil 6. 12. v kině Atlas v Praze, Zvláštní cenu za filmové ztvárnění výjimečného humanitárního projektu.

Oceněný film natáčel prof. O. Štěrbý v západním Himaláji, v Karakoram. Vedle své dokumentární a filmářské kvality má Štěrbův film na námět a scénář jeho ženy D. Štěrbové rozměr osobní angažovanosti.

V roce 2006 zakoupila česká humanitární organizace Hand for Help stavebnicovou budovu malé nemocnice v hodnotě sedm milionů korun, které byly shromážděny s pochopením českých občanů a organizací. Postavit a uvést nemocnici do života se dobrovolně ujali D. Štěrbová a další olomoucký horolezec V. Dokoupil. Nemocnice dnes stojí v horské osadě Arandu na úpatí ledovce Čogo-Lungma, a díky ní zde nezemřelo v první zimě působení ani jedno dítě. Tento významný lidský čin se stal hlavním motivem dokumentu.

Dokončení na str. 7

Nejmladší studenti UP dovršili svá studia slavnostní promoci

■ Letošní, v pořadí druhý ročník Univerzity dětského věku, kterou ve spolupráci s projektem MedVěd pořádá Přírodovědecká fakulta UP, byl uzavřen 17. 12. slavnostní promoci. Svá studia na UP v tento den završila a diplom o jejich úspěšném ukončení obdržela téměř stovka dětí ve věku od osmi do jedenácti let v aule Právnické fakulty UP. Organizátoři pro ně připravili cyklus atraktivních přednášek doplněných řadou experimentů a her – to vše s úsilím o přitažlivé zprostředkování poznatků přírodních věd mladým posluchačům.

-red-, foto -tj-

Univerzita Palackého udělí čestný doktorát J. E. Flemingovi

■ Na zasedání Vědecké rady UP, které se konalo 8. 12. ve velké zasedací síni Rektorátu UP, byly schváleny návrhy na jmenování doc. J. Radimské, Dr. (ředitelka Ústavu romanistiky FF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), profesorkou pro obor Teorie literatury (návrh FF), doc. H. Grecmanové, Ph.D. (Katedra pedagogiky PdF UP), profesorkou pro obor Pedagogika (návrh PdF), doc. M. Babincové, CSc. (Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislavě), profesorkou pro obor Biofyzika (návrh PřF), a doc. A. Pílhákové, CSc. (Katedra psychologie FF UP), profesorkou pro obor Klinická psychologie (návrh FF). Všechny schválené návrhy budou postoupeny MŠMT ČR k dalšímu řízení.

Vědecká rada UP schválila návrh udělit čestnou vědeckou hodnost „doktor honoris causa“ panu J. E. Flemingovi, velvyslanci Argentinské republiky v ČR.

-red-

Soundscapes aneb Slyšet jinak 2008

■ Ve dnech 25. a 26. 11. se na Katedře hudební výchovy PdF UP uskutečnil v pořadí osmý ročník již tradičního kurzu hudební kreativity s názvem *Slyšet jinak*, letos s podtitulem „Soundscapes“.

Na organizaci ročníku 2008 se spolu s pedagogy z domácí KHV podíleli opět po roční přestávce také zástupci Hudební fakulty brněnské JAMU. Účastníky kurzu byli studenti třetího ročníku Učitelství pro první stupeň v kombinaci se speciální pedagogikou.

Cílem projektu *Slyšet jinak* je poskytnout frekvenciantům možnost seznámit se s novými a netradičními přístupy ve vedení hudební výchovy, a to na základě vlastní zkušenosti a osobního prožitku. Páteři letošního ročníku byla animace multimediální kompozice členů Ensemblu Marijan s názvem „Soundscapes“. Studenti pracovali ve třech skupinách a během dvou dnů postupně objevovali nové a nové možnosti hudebního vyjádření. Pracovalo se tak s lidským hlasem

(ale i s tichem), jako nástroj posloužilo vlastní tělo a rozezvučovaly se nejrůznější předměty a nástroje-(ne)nástroje (jako např. židle, papír, zipy, vodovodní kohoutek apod.), tedy veškeré předměty, které bylo možno nějakým způsobem rozeznít. Výsledkem kreativního procesu pak byly tři rozdílné, zcela originální pětiminutové kompozice na téma „Soundscapes“.

Výsledky své intenzivní dvoudenní práce studenti prezentovali na závěrečném veřejném koncertě v kapli UC UP a po zásluze byli všichni odměněni potěškem. V druhé půli koncertu pak zazněla originální podoba „Soundscapes“ v autorském podání Ensemblu Marijan. Animační projekt *Slyšet jinak* je v českém prostředí bohužel zatím zcela ojedinělý počín. Nelze tedy než doufat, že se to v blízké budoucnosti změní. Ukazuje nám totiž, že k hudební výchově se dá přistupovat i jinak – tvoříte a tedy i svobodněji.

-gv-

Akreditace Evropských studií na Právnické fakultě obnovena

■ Jak v polovině října obsírně informovala média, zmeškala Právnická fakulta UP termín prodloužení akreditace navazujícího magisterského programu Politologie, studijní obor Evropská studia se zaměřením na evropské právo. Na doporučení Akreditační komise byla rozhodnutím MŠMT ze dne 28. 11. univerzity, respektive Právnické fakultě, tato akreditace udělena, a to na čtyři roky. Univerzita se vzdala práva na podání opravného prostředku, a rozhodnutí tak ihned nabylo právní moci. Na Právnické fakultě byly vzápětí vypsaný termíny pro plnění studijních povinností, v tomto týdnu se konaly i odložené státní závěrečné zkoušky.

-fd-

VI. ročník mezinárodní studentské vědecké konference

■ Dne 10. 12. se uskutečnil VI. ročník mezinárodní studentské vědecké konference s názvem „Aktuální problémy pedagogiky ve výzkumech studentů doktorských studijních programů“, kterou uspořádala Katedra pedagogiky PdF UP v Olomouci ve spolupráci s Oborovou radou doktorského studijního programu. Zúčastnilo se jí 142 prezentujících z České republiky, ze Slovenské republiky a z Polska.

Úvodních slov se ujal děkanka PdF UP prof. L. Ludíková, CSc., proděkanka PdF UP pro vědu, výzkum a zahraniční styky doc. K. Vításková, Ph.D., a vedoucí Katedry pedagogiky PdF UP doc. H. Grecmanová, Ph.D. Po slavnostním zahájení následovaly hlavní referáty prof. G. Šmausové, Ph.D., ze Sárské univerzity v Saarbrückenu, doc. T. Janíka, CSc., a Mgr. P. Novotného, Ph.D., z Masarykovy univerzity v Brně a Mgr. M. Dopity, Ph.D., z UP.

Vystoupení účastníků konference byla rozdělena do sedmi sekcí, které byly pod vedením odborných pracovníků PdF UP zaměřeny na životní styl a jeho aspekty nejen ve volnočasových aktivitách, na jazykové a kulturní aspekty nejen v pedagogice, na přírodní vědy, informační a komunikační technologie v edukačním procesu, na osobnost učitele a roli hodnot v edukačním procesu, na řízení kvality nejen ve školách, na psychologické a speciálněpedagogické aspekty vzdělávání a na sociálněpedagogické otázky výchovy a vzdělávání.

V rámci konference se uskutečnila také soutěž ve Studentské vědecké odborné činnosti (SVOČ). Vítězem letošního ročníku se stal PaedDr. D. Gábor s příspěvkem *Kultúra školy vo vzťahu k žiakovi zo sociálne znevýhodneného prostredia*.

Konferenci zakončilo setkání všech účastníků v aule PdF UP, kde vedoucí jednotlivých sekcí zhodnotili vystoupení prezentujících a poskytli podněty pro další ročník doktorské konference. Organizačnímu týmu pod vedením Mgr. J. Vaštatkové, Ph.D., se podařilo vytvořit ty nejlepší podmínky k reflexi aktuálních otázek pedagogické vědy a výzkumu, k získání námětů i impulsů k další tvůrčí vědecké práci. Společným úsilím organizátorů i účastníků se podařilo upevnit vzniklou tradici mezinárodní konference, která jistě nebyla poslední příležitostí k vzájemnému předvánočnímu setkávání a obhacení začínajících i zkušenějších vědeckých pracovníků.

M. Gregor, K. Hurtíková, E. Stránská, KČJ PdF UP, ilustrační foto -tj-

Americký prosinec v Uměleckém centru UP

a modely interiérů, ve kterých se odehrávají fragmenty zapomenutých příběhů z dob industriální společnosti (vpravo). Profesorka R. Williams, vedoucí letošního pro-

■ V první polovině prosince se v prostorách UC UP uskutečnily tři výstavy americké provenience. Profesorka B. Madsen, vedoucí programu *Study Art and Music in the Czech Republic*, v roce 1998, kdy strávila s 16 studenty *St. Cloud State University* zimní semestr na Katedře výtvarné výchovy PdF UP a Katedře muzikologie FF UP, představila svoji současnou tvorbu. Fotografie z cyklu „Forgotten Fragments“ dokumentují autorčiny instalace

gramu, vystavila sedm velkoplošných digitálních tisků. Konceptuální projekt „Consumed“ kritizuje konzumní společnost pomocí manipulovaných obrazů, převzatých z obalů amerického zboží (vlevo nahoře). Výstava *JO JO/YO YO* představila výsledné práce právě ukončeného semestrálního pobytu 11 amerických studentů na naší univerzitě (vlevo dole).

-hav-, foto -tj- a archiv KVV

Ministr školství: Reforma vysokých škol začíná

■ Na tiskové konferenci na začátku prosince ohlásil ministr školství, mládeže a tělovýchovy O. Liška začátek největších změn terciárního vzdělávání v novodobé české historii. *Máme ucelenou koncepci reformy vysokoškolského vzdělávání, která nám v uplynulých deseti letech tolik chyběla. Za její největší plus pokládám, že nepůjde na specificky českých a za každou cenu originálních řešení. Naopak zasazuje náš systém terciárního vzdělávání do mezinárodních souvislostí a odvážně reflektuje evropské a světové trendy posledních let. Naše vysoké školy takovou modernizaci potřebují,* uvedl ministr.

Mezi hlavní znaky reformy, jejíž koncepční základ představuje Bílá kniha terciárního vzdělávání řadí ministr O. Liška zejména posílení autonomie vysokých škol, rozšíření pravomocí správních rad (z hlediska rozpočtu i volby statutárních orgánů), diferenciaci vysokých škol (centra špičkového výzkumu a segment poskytující profesně orientované vzdělání) a jednotný

systém akreditace pro všechny instituce terciárního vzdělávání. Veřejná diskuse, která probíhala od zveřejnění první verze koncepčního dokumentu, byla podle jeho mínění naprosto unikátní nejen svou šíří, ale i vysokou úrovní. *Pojetí Bílé knihy jako živého textu, do něhož se během celospolečenské diskuze může obtisknout celá řada podnětů, vyvolalo velký zájem odborné i široké veřejnosti. Velká část připomínek byla velmi kvalitních a autorský tým je do finální verze textu zapracoval,* uvedl.

Zahájení prací na systémových změnách se předpokládá na začátku příštího roku a ministr O. Liška očekává, že se na nich budou podílet všechny instituce a jednotlivci, kteří kvalifikovaně přispěli k veřejné diskusi o Bílé knize. *Jde mi zejména o samotné vysoké školy. Nemám v úmyslu prosazovat cokoliv bez dorozumění s jejich zástupci,* dodal.

-red-, zdroj: www.msmt.cz

Stručně

Jedno z posledních představení tohoto roku, které v UC UP uvádí Divadlo K3, byla repríza autorského projektu B. Voráčové s názvem „Western“, jenž mísil čechovovskou poetiku s westernovým světem. V režii J. Mikuše uvedlo 4. 12. divadlo Na cucky.

***

Tenisový turnaj UP Olomouc DOUBLES 2008

■ Fakulta tělesné kultury UP uspořádala ve spolupráci s TK Plus Prostějov 29. 11. již 12. ročník tradičního předvánočního tenisového turnaje čtyřher UP OLOMOUC DOUBLES pro zaměstnance UP, sponzory a hosty ve sportovní hale hotelu Tennis Club v Prostějově. Turnaj proběhl pod záštitou poslance Parlamentu ČR

▲ Předání cen vítězných dvojic

Ing. R. Fialy a děkana FTK UP doc. PhDr. D. Tomajka, CSc., za účasti sedmnácti dvojic včetně slovenských kolegů z Univerzity Zvolen.

V průběhu turnaje převzal Bc. J. Dostál diplom a věcnou cenu pro nejlepšího absolventa oboru Management sportu a trenérství ve školním roce 2008/09 z rukou děkana FTK UP doc. D. Tomajka, Ing. Hilčera (jednatel sponzorující firmy Micos) a doc. J. Zháněla (vedoucí katedry garantující studium MST).

V turnaji zvítězila v kategorii nad 100 let (součet věku dvojice) dvojice Bouček/Soukup (UP/SOU), před dvojicí Forst/Kalabis (Schola Servis), v kategorii do 100 let porazila ve finále dvojice Hilčer/Dadák (sponzori) pár Zháněl/Slavík (UP). Nejlepší dvojice byly odměněny hodnotnými cenami, které věnovaly firmy TK Plus Prostějov, Pivovar Nová Paka, Lingua Centrum, hotel Tennis Club Prostějov, AZ reklama Prostějov, Mechanika Prostějov, Micos Prostějov.

-jz-, foto archiv turnaje, další viz <http://portalftk.upol.cz/updoubles2008/>

M. Thim, ředitel Výzkumného centra Asociace pro mezinárodní otázky (na snímku uprostřed) byl jedním z hlavních aktérů besedy na téma „Konflikt v Gruzii a jeho vliv na vztahy EU – Rusko“, kterou na FF UP 9. 12. uspořádaly EUTIS, o. p. s., ve spolupráci s Eurocentrem Olomouc, EUROPE DIRECT Olomouc a KPES FF UP.

***

Na téma „Křesťanské misie, dějiny a současnost křesťanství v Japonsku“ přednášel 9. 12. na CMTF UP prof. L. Armbruster, Ph.D., děkan KTF UK v Praze.

-red-, foto -tj-

OHLÉDNUTÍ

Katedra informatiky organizovala konferenci o analýze dat

Ve dnech 21.–23. 10. se v Olomouci konal šestý ročník konference o konceptuální analýze dat CLA 2008 (Concept Lattices and Their Applications). Tato konference patří spolu s konferencí ICFCA mezi dvě největší konference zaměřené na konceptuální analýzu dat a relační analýzu dat obecně, o čemž svědčí i množství a kvalita prezentovaných výsledků a účast předních odborníků z dané oblasti včetně zakladatelů konceptuální analýzy dat. Minulé dva ročníky konference se konaly ve Francii (Montpellier, 2007) a Tunisku (Hammamet, 2006). Letošní ročník spoluorganizovala Katedra informatiky (PřF, UP Olomouc) a State University of New York (Binghamton, USA).

Na kvalitu příspěvků dohlíželi předsedové programového výboru prof. R. Bělohlávek, DSc. (UP Olomouc; State University of New York, USA) a prof. Sergei O. Kuznetsov, DSc. (University of Economics, Moskva, Rusko). Autoři z dvanácti zemí prezentovali výsledky zahrnující matematické základy konceptuální analýzy, nové analytické metody, algoritmy pro explozivní analýzu dat a aplikace nových metod při řešení konkrétních problémů.

Konceptuální analýza je disciplína vycházející z formální logiky a diskretní matematiky, zejména z teorie uspořádaných množin a pevných bodů, která se zabývá získáváním informací z tabulkových dat. Nejedná se o konkurenci jiných metod, například statických metod. Lze naopak říct, že se tyto metody vhodně doplňují a každá z nich má jiné uplatnění. Nutno podotknout, že Katedra informatiky PřF UP patří ke klíčovým pracovištím, ve kterých je metoda důkladně zkoumána, rozšiřována a aplikována. Výsledky olomoucké školy

konceptuální analýzy jsou ve světovém kontextu brány velmi seriózně.

Přednášky na konferenci se konaly ve velmi příjemném prostředí Kaple Božího Těla vytvářející příhodnou atmosféru pro vědecké přemítání a vyměňování poznatků. Na konferenci vystoupili, mimo jiné, prof. R. Wille (TU Darmstadt, Německo; duchovní otec formální konceptuální analýzy), prof. B. Ganter (TU Dresden, Německo; autor základních algoritmů pro konceptuální analýzu) a prof. P. Hájek (AV ČR Praha; přední světový logik a tvůrce analytické metody GUHA), poslední dva jmenovaní jako zvaní řečníci.

Mezi velmi příjemné okamžiky patřil i společenský program zahrnující vycházku historickým centrem Olomouce s odborným výkladem a varhanní minikoncert v katedrále sv. Václava. Zde bych si dovolil dvě osobní poznámky: Jako naprostý ignorant historie jsem se opravdu styděl za to, co všechno nevím o městě, ve kterém již delší dobu žiji a které mám opravdu rád. Průvodce po památkách, který nás městem prováдел, mi naprosto vyrazil dech – v dobrém smyslu (a nebyl jsem zdaleka sám). Nejenže mluvil zasvěceně a podával vše s potřebným nadhledem a humorem, ale dokázal s námi plynule komunikovat pěti různými jazyky.

Speciální poděkování za hladký průběh konference patří lokálnímu organizačnímu výboru v čele s vedoucím Katedry informatiky RNDr. M. Krupkou, Ph.D., a Mgr. J. Outratou, Ph.D. O kvalitě organizace nejlépe vypovídá názor prof. Gantera, jenž při závěrečném ceremoniału uvedl, že se jednalo o nejlépe organizovanou konferenci v Česku, které se zúčastnil.

Doc. V. Vychodil, Katedra informatiky PřF UP

Změna ve vedení CMTF UP

■ K 1. 12. 2008 byl jmenován nový proděkan CMTF UP, a to pro oblast vnějších vztahů. Těto funkce se ujal PhDr. L. Chvátal, odborný asistent Katedry filozofie a patrologie a vědecký pracovník Centra pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty.

-red-

Rektor Univerzity Palackého v Olomouci přijme

asistenta/asistentku kvestorky.

Předpoklady: SŠ/VŠ vzdělání; velmi dobré vyjadřovací schopnosti; komunikativnost, odpovědnost, samostatnost; flexibilita; občanská a morální bezúhonnost; uživatelská schopnost práce s PC; znalost AJ; znalost vysokoškolského prostředí výhodou.

Předpokládaný nástup: ihned.

Písemné nabídky se zdůvodněním zájmu o tuto práci, strukturovaným životopisem a kopií dokladu o vzdělání zasílejte na adresu: Rektorát UP, personální oddělení, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc (tel. 585 631 032, e-mail: jana.dolezelova@upol.cz).

DVD Panorama české literatury: Moderní zdroj poznávání

Studenti, pedagogové Univerzity Palackého, ale i mnozí další, u nichž poznávání literatury patří k profesním předpokladům, se s historií české literatury mohou nově seznámit prostřednictvím multimediálního DVD *Panorama české literatury*. Moderní zdroj poznávání vznikl v rámci projektu „Inovace studijních programů bohemistiky“ na základě knižního kompendia, jež vyšlo v roce 1994. *Jednalo se o literárněhistorickou příručku, která zprostředkovala podobu a proměny české literatury minulých dvanácti století v relativní úplnosti a hlavně bez ideologických či jiných apriorismů a vypustek*, řekl doc. L. Machala, vedoucí Katedry bohemistiky FF UP a zároveň vedoucí příslušné oblasti projektu.

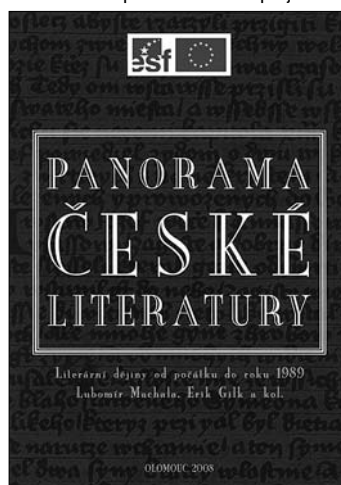
Dotace ESF a státního rozpočtu pro inovaci studijních programů bohemistiky

Projekt Inovace studijních programů bohemistiky, spolufinancovaný Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky (2006–2008), se soustředil na aktualizaci studijních programů magisterských i bakalářských oborů. Jeho cílem bylo zvýšit kompetenci absolventů těchto oborů zejména v oblasti různých médií, s důrazem na vztahy mezi nimi a vztah k jazyku a literatuře, a to za účelem zvýšení konkurenceschopnosti nynějších a budoucích studentů na trhu práce. Asi deset odborníků realizačního týmu projektu vycházelo ve své práci především ze zkušenosti, že značná část absolventů bohemistiky směřuje kromě odborné pedagogické do mediální sféry. Tento moment byl při koncipování studia reflektován doposud pouze okrajově, a proto vznikla v rámci projektu řada učebních textů zohledňujících potřeby soudobé informační společnosti. Studenti, ale též učitelé a širší odborná veřejnost tak mohou zvyšovat své kompetence pomocí publikací napsaných či editovaných např. Mgr. V. P. Poláchem (*Mediální teorie a praxe a Úvod do typografie a počítačové grafiky*), PhDr. J. Schneiderem, Ph.D., a Mgr. L. Krausovou (*Intermedialita: slovo, obraz, zvuk, Vybrané kapitoly z intermediality*),

PhDr. S. Schneiderovou, Ph.D. (*Informace – text – kontext: nad současnou situací médií*) či Mgr. J. Vrbou (*Úvod do audiovizuálních technologií*).

Literatura ve dvanácti stoletích před rokem 1989

Jako nejnáročnější součástí projektu se ukázalo multimediální DVD Panorama české literatury. Už dotisk prvního knižního vydání Panoramu české literatury byly průběžně opravovány a doplňovány. Tentokrát však byl text revidován, opraven a doplněn zásadně: jednak na základě ohlasů knižní podoby kompendia, jednak s ohledem na mnohdy až bouřlivý vývoj literárněvědného badání ve svobodné polistopadové společnosti; optimalizovány byly také vzájemné proporce jednotlivých částí. *Během přepracování našeho literárněhistorického výkladu jsme se snažili důsledně respektovat tezi, že součástí české literatury nejsou pouze díla jazykově česká, ale také artefakty vzniklé v jiných jazycích, psané například latinsky, německy, hebrejsky, zdůraznil doc. L. Machala. Inovovány byly rovněž soupisy odborné literatury, samozřejmě s ohledem na velký nárůst nových zdrojů využívajících*

Název projektu dotovaného ESF a státním rozpočtem: Inovace studijních programů bohemistiky.

Realizační období: 28. 6. 2006–27. 6. 2008. Vedoucí projektu: PhDr. J. Schneider, Ph.D. Vedoucí projektu Panorama české literatury: doc. PhDr. L. Machala, CSc.

moderní technologie. Dosavadní odkazy na nejrůznější adaptace slovesného umění, např. ve filmu či divadle, jsou pak ve výsledné podobě elektronické příručky doplněny ukázkami z konkrétních děl, rozsáhlá je pak průvodní ikonografie, prezentující např. podoby starých tisků, portréty spisovatelů či jejich autografy. DVD obsahuje 900 meдалиonů autorů, čímž vznikl jakýsi doprovodný slovník českých beletristů a literárních vědců. K rychlé orientaci v elektronické knize slouží interaktivní obsah umístěný na začátku knihy. *Vlastností nové příručky opatřené hypertextovými odkazy jsou přehlednost, koncepcí výkladu, aktivace samostatného a tvůrčího přístupu a iniciace zájmu o přímý vnímá-telský kontakt s uměleckými díly, dodal vedoucí projektu Panorama české literatury.*

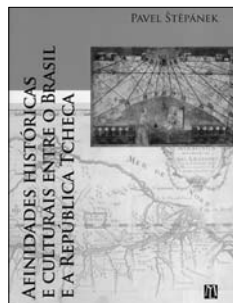
Multimediální projekt zpracoval audiovizuální pracoviště UP. DVD je především interním výukovým ma-

teriálem Katedry bohemistiky FF UP a je v první řadě určeno k přípravě studentů na výuku a ke zkouškám.

Ve spolupráci s doc. L. Machalou M. Hronová, foto – přebal DVD

Historické a kulturní vztahy mezi Brazílií a ČR

Pod tímto názvem, ale v portugalské verzi (*Afinidades históricas e culturais entre Brasil e a República Tcheca. 1500–2000*. Brno: L. Marek, 2008; s českým re-

sumé u každé kapitoly, 300 stran) vyšla díky příspěvku velvyslanectví Brazílie v Praze kniha Pavla Štěpánka, shrnující kulturní, a zvláště takové vazby mezi Brazílií a Českou republikou v průběhu pěti staletí, prakticky od objevení Ameriky až po současnou dobu, které jsou pozorovatelné prostřednictvím výtvarných památek. Mapuje proces poznávání nové země obyvateli českého Království, jejich pronikání do Brazílie (zejména jezuitů, jako byl Samuel Fritz, autor první podrobné mapy Amazonky, nebo astronom Valentin Stansel), dále pak český podíl na vědeckém objevování Brazílie v 19. a 20. stol., ať už jde o přírodovědecké nebo etnografické poznatky. V 19. stol. se dostala do Brazílie také úspěšná operní zpěvačka Klementina Kalašová, jejíž vzestupnou kariéru přefala žlutá zimnice (pohřbena v Salvadoru, Bahia), nebo malíř, portrétista císařské rodiny Ferdinand Stanislav Krumholz. Jelikož Brazílie byla jedním z prvních států, které uznaly Československo, záhy se rozvinuly vzájemné styky, k nimž přispěl i prezident Juscelino Kubitschek, jenž se vždy hlásil ke svému českému původu. Za jeho vlády došlo k výstavbě nového hlavního města, v němž sehnal velkou roli Oscar Niemeyer, který při své návštěvě Československa zapůsobil na vývoj architektury. Češi poznali dílo nejznámějšího brazilského malíře Candida Portinariho; naopak, v Sao Paulu se pravidelně vystavovala díla českých umělců a zejména scénografové získali několik medailí. U Josefa Svobody se pak (v Praze) učil dnes nejvýznamnější brazilský scénograf Hélio Eichbauer. V oblasti umění se v Brazílii prosadila řada českých emigrantů a naopak, v poslední době u nás zaznamenali úspěch brazilští fotografové, na prvním místě Sebastiao Salgado.

-pš-

PROJEKTOVÝ SERVIS

Fond pro podporu výzkumu

Fond pro podporu výzkumu je specifickou formou pomoci (blokovým grantem), kterou Finanční mechanismus Evropského hospodářského prostoru a Finanční mechanismus Norska (FM EHP a FM Norska), s přispěním českého státního rozpočtu, umožňují realizaci projektů v oblasti podpory spolupráce českých výzkumných institucí a organizací s partnery v dárcovských zemích.

Těmito finančními mechanismy státy Evropského společenství volného obchodu (dárcovské země: Island, Lichtenštejnsko a Norko) přispívají ekonomicky slabším zemím Evropského hospodářského prostoru (zejména novým členskými státy EU) na rozvojové projekty v prioritních oblastech.

Česká republika je mezi přijímačícími zeměmi a na projekty je zde vyčleněno 110,91 mil. €. Zásadou využívání prostředků z těchto finančních mechanismů je, že se jedná o dodatečné zdroje, které nemají nahrazovat podporu z jiných veřejných zdrojů (např. EU).

Fond může v letech 2008–2011 disponovat prostředky ve výši až 4 841 455 € a bude je rozdělovat na základě tří otevřených výzev k podávání žádostí na subprojekty v opatřeních A i B.

Prioritními oblastmi pro podporu z Fondu jsou: Uchování Evropského kulturního dědictví; Ochrana životního prostředí; Rozvoj lidských zdrojů; Zdravotnictví; Podpora udržitelného rozvoje; Životní podmínky dětí.

Subprojekty v opatření A budou zaměřeny na činnosti zahrnující **předávání znalostí** v oblasti výzkumu a vývoje, se zřetelem k inovativním přístupům a kom-

Pokud budete potřebovat více informací o Fondu, neváhejte se na nás obrátit. Jsme tu pro vás a rádi vám pomůžeme.

plexním řešením (např. metody, postupy, technologie, nové patenty a prototypy, průmyslové využití). **Subprojekty A** budou moci obdržet grant ve výši 25 000–250 000 € a budou moci trvat 8–18 měsíců. Žadatelé o granty na subprojekt A mohou být jen české subjekty, které musí mít vždy alespoň jednoho partnera z některé z dárcovských zemí.

Subprojekty v opatření B budou zaměřeny na krátkodobou výměnu expertů (max. čtyři měsíce), na konferenci nebo akce (spolu)organizované dárcovskými státy – vždy se zřetelem zejména na přípravu nových projektů, na předávání znalostí v oblasti výzkumu, na přípravu nových patentů, prototypů a průmyslových aplikací. **Subprojekty B** budou moci obdržet grant ve výši do 5 000 €. Žadatelé o grant na subprojekt B mohou být experti z České republiky i z dárcovských zemí, kteří nejsou zahrnuti v žádném běžícím projektu podporovaném FM EHP a FM Norska.

Prostřednictvím webových stránek <http://www.eea-researchfund.cz/> bude zprostředkovateli Fondu, kterým je **Národní vzdělávací fond, o. p. s.**, informovat odbornou veřejnost, v češtině a angličtině, o možnostech podávání žádostí, o vyhlášených výzvách, o jednotlivých akcích a o novinkách Fondu.

Pro vážné zájemce o činnost a nabídky Fondu jsou připraveny podrobné informace, jednotlivé formuláře, manuály, návody, konzultace a diskusní fórum, které jsou přístupné po registraci na výše uvedených webových stránkách.

Projektový servis UP, Šlechtitelů 27, 783 71 Olomouc, tel.: 585 631 421, fax: 585 631 401, e-mail: info@psup.cz, www.psup.cz.

Studenti PF UP soutěží v simulovaných procesech, a získávají tak potřebnou praxi

O studentech práv se traduje, že jsou pořád zavaleni knihami s různě pokroucenými paragrafy, neustále teoretizují o podstatě věci a pod tíhou slovíčkaření nechťejí pochopit ani jednoduchý vtip pro blondýnky, protože v něm hledají skryté souvislosti. Co je na takových pověrách pravdy je na každém, aby zhodnotil, nicméně minimálně u studentů olomoucké Právnické fakulty je jisté pravda od tohoto zkráceného obrazu na hony vzdálená. Studenti sice stále musejí studovat knihy a hledat v nich své pomocníky, ale od teorie se již v rámci studia dostávají k praxi a nejen zde jsou vedeni k tomu, aby byli schopni rozvíjet své analytické dovednosti, schopnost přesvědčivě argumentovat, vytvářet právní dokumenty a komunikovat na úrovni. Jedním z nástrojů, kterými jsou k tomu vedeni, je i předmět Rozhodčí řízení, který na Katedře obchodního práva a mezinárodního soukromého práva PF UP vede JUDr. M. Tomoszka. A se studenty jezdí soutěžit i do zahraničí.

Proto jsme se na tento zajímavý projekt JUDr. M. Tomoszka zeptali:

V rámci výuky na PF si studenti mohou zvolit i předmět Rozhodčí řízení. Co je náplní této výuky?

Tento povinně volitelný předmět je koncipován jako účast na mezinárodní soutěži v simulovaném rozhodčím řízení

Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot, která každý rok probíhá ve Vídni. PF UP v Olomouci se soutěže účastní již pátým rokem.

Výuka spočívá nejprve ve studiu a rozboru celého případu, zkoumání jeho procesní i hmotněprávní stránky. Další fází je psaní memorand, tedy procesních písemností, a to jak za stranu navrhovatele, tak za stranu odpůrce. Vrcholem celé soutěže je ústní argumentace před sborem rozhodců ve Vídni. Studenti tak vlastně řeší smyšlený případ od počátku až do konce a vedle prohloubení svých znalostí si vyzkoušejí také všechny praktické dovednosti, které jsou pro práci na případě důležité, od právní analýzy, vyhledávání právních informací a psaní právních dokumentů k umění přesvědčivé argumentace, týmové práci atd.

Jak soutěž probíhá a co je jejím cílem?

Zadání případu je obvykle zveřejňováno počátkem října, kdy také začíná práce týmu. Na PF UP ještě před tím provádíme výběr studentů pro předmět, neboť celá soutěž probíhá v angličtině a perfektní zvládnutí jazyka je nezbytným předpokladem pro účast v soutěži.

Termíny pro odevzdání memorand v rozsahu asi 40 stran psaného anglického odborného textu jsou na začátku prosince u navrhovatele a v polovině ledna u odpůrce. Poté již následuje příprava na ústní argumentaci, v rámci které PF UP pořádá tzv. pre-moot, tedy přípravné setkání několika týmů před samotnou soutěží, kde si mohou vyzkoušet, jak svou přípravu, a ještě svou přípravu poté doplnit.

Počátkem dubna pak probíhá soutěž ve Vídni a trvá týden. Každý z týmů absolvuje ve čtyřech dnech čtyři kola ústní argumentace

a 64 nejlepších týmů pak postupuje do vyřazovacích bojů, v nichž je v šesti kolech vybrán ten nejlepší. Písemná a ústní část soutěže se hodnotí zvlášť, také se vyhláší nejlepší řečníci a další zvláštní ocenění.

Cílem soutěže je zejména vnesení praktického prvku do výuky práva. Studenti se tak mohou velice kvalitně připravit pro budoucí praxi. Velmi důležitým prvkem je také možnost, aby se studenti z celého světa setkali a mohli poměřit své schopnosti a mnoho se naučit. Specifickým cílem je rozšiřování zájmu a povědomí společnosti o rozhodčím řízení.

Studenti UP se této soutěže zúčastnili již několikrát. Jakého největšího úspěchu dosáhli a zúčastnil se i nějaký jiný tým z České republiky?

Studenti PF UP jsou zatím v soutěži nováčky, takže by pro ně bylo obrovským úspěchem postoupit do vyřazovacích bojů mezi 64 nejlepších týmů. To se nám zatím bohužel nepodařilo, ale v posledním roce se nám již v některých ústních argumentacích podařilo dosáhnout hodnocení na úrovni týmů, které později mezi 64 nejlepších postoupily. Pokud bychom v právé probíhající ročníku soutěže podobné výkony ve všech argumentacích zopakovali, myslím, že můžeme být velice blízko k postupu do vyřazovacích kol. Další týmy z ČR se soutěže účastní premiérově až nyní, podle svých informací se jedná o týmy z PF UK a PF MU.

Rozhodčí řízení není jediným předmětem praktické výuky na PF, kde studenti mohou prezentovat své dovednosti. Jaké jiné příležitosti se jim nabízejí?

Rozhodčí řízení je pouze jedním předmětem z palety praktických předmětů, které se studentům na PF UP nabízejí. Ideální by samozřejmě bylo, kdyby veškerá výuka byla pokud možno co nejpraktičtější a kdyby všechny předměty byly vyučovány praktickými formami, a to nejen v oblasti práva. Avšak vzhledem k tomu, v jaké situaci je vzdělávání v ČR, to zatím není komplexně proveditelné. Proto se praktická výuka soustřeďuje do zvláštních prakticky orientovaných předmětů.

Jednak je to povinný předmět Kurz právnických dovedností, který je obecnějšího charakteru a je zaměřen tak, aby všem studentům poskytl základ pro jejich další studium a budoucí povolání v oblasti právnických dovedností. Na něj pak navazuje celá řada volitelných předmětů – tzv. právních klinik, tedy předmětů, které jsou zaměřeny na co nejpraktičtější výuku práva a uvádění teoretických znalostí do praxe. Všechny tyto předměty jsou garantovány Centrem pro klinické právní vzdělávání, o němž se můžete více dozvědět v jednom z předchozích čísel Žurnálu UP (č. 3/ročník 18) nebo na jeho webových stránkách.

Jaký přínos pro studenty vidíte ve zmíněných projektech a aktivitách?

Největším přínosem je doplnění velmi silně teoreticky orientované výuky na právnických fakultách o praktický rozměr, který je s ohledem na povahu právnícké profese velmi důležitý. Studenti se díky tomu studiem daleko lépe připraví pro praxi, praktické formy výuky také pomáhají lepšímu pochopení teorie již v průběhu studia. Studentům praktické předměty umožňují získat představu o tom, jak probíhá

▲ Zkušební jednání aneb Pre-moot na PF UP

kontakt s klientem, jaké jsou etické problémy, s nimiž se mohou v praxi setkat atd.

Dá se nějak zhodnotit úroveň studentů PF UP v rámci České republiky nebo i na úrovni mezinárodního srovnání?

Myslím, že neřeknu nic nového, když úroveň studentů v ČR označím za velice proměnlivou. Každý den se setkávám s vynikajícími studenty, kteří jsou nejen velice schopní, ale mají také obrovskou motivaci pro studium, ale také se studenti, jejichž cílem je získat co nejjednodušším způsobem vysokoškolský diplom. Největším rozdílem mezi českými a za-

▲ Tým olomouckých studentů pod vedením JUDr. M. Tomoszka

hraničními studenty je podle mne motivace ke studiu a uvědomění si skutečnosti, že kvalitní studium si žádá intenzivní přípravu a velké množství času. Tím, že studenti mají tendenci studium „šidit“, ve skutečnosti pouze okrádají sami sebe o to nejcennější, čím se mohou do budoucího života vybavit – o vzdělání.

A. Vondráková, foto archiv katedry

Soutěž Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot

Koná se od roku 1993 každoročně ve Vídni, kde se jí účastní více než 200 týmů z právnických fakult z celého světa. Hlavním úkolem týmů je přitom řešit hypotetický právní spor vzniklý z kupní smlouvy mezi dvěma zahraničními subjekty, přičemž studenti musí připravit veškeré právní dokumenty pro žalující i žalovanou stranu a následně své argumenty prezentují před rozhodčím tribunálem ve Vídni. Soutěž probíhá v anglickém jazyce.

Více informací je k dispozici na adrese <http://www.cisg.law.pace.edu/vis.html> nebo na stránkách Katedry obchodního práva a mezinárodního soukromého práva PF UP.

Čtení (nejen) o ruce

Kniha doc. P. Maňáka *Čtení (nejen) o ruce*, kterou péčí Vydavatelství UP vydává Univerzita Palackého a jejíž slavnostní uvedení se konalo 17. 12. v Divadle hudby Olomouc (viz strana 1), pojednává o historii chirurgie ruky, o osudech některých osobností, které se zasloužily o rozvoj oboru, o úrazech rukou a současných možnostech jejich chirurgické rekonstrukce. Zdůrazňuje funkci ruky jako smyslového orgánu a představuje vynález Braillova slepeckého písma a Lormovy prstové abecedy pro dorozumívání hluchoslepých. Několik kapitol je věnováno chorobám, se kterými se nejčastěji setkávají praktičtí lékaři a ambulanti chirurgové a jedna kapitola se zabývá medicínskou a etickou problematikou transplantací ruky. Každá kapitola je doplněna řadou obrázků, citací základních literárních pramenů, případně vysvětlivkami. (V ukázce, kterou zde přinášíme, odkazy na literaturu a vysvětlivky vynecháváme.)

Skákavý (lupavý) prst (lat. digitus saltans)

/Ukázka kapitoly/

„Podívej se, co se mi stalo,“ řekla mi jednoho dne u snídaně moje žena a natáhla ke mně svoji ruku. Prsty její pravé ruky byly nataženy s výjimkou 4. prstu, který byl ohnut v mezičláčkovém kloubu. Šetrně jsem jí prst narovnal, což snesla s malým povzdechem. Další pohyb byl již možný, jen při stažení dlaně nad hlavičkou 4. záprstní kosti pociťovala bolest. Diagnóza byla zřejmá: skákavý prst.

Příznaky skákavého prstu poprvé popsal v roce 1850 Notta. Příčinou je zánětlivé zúžení (stenóza) šlachové pochvy ohýbačů větší

zrakou. Protětí lze provést také naslepo úzkým nožem nebo hrotem ostré injekční jehly zavedeným přes kůži. Bylo popsáno J. Lorthoiorem již před 50 lety a zájem o ně se zvýšil v době miniinvazivní chirurgie.

Každá z uvedených léčebných metod má svá úskalí. Při konzervativním postupu má fixace dlahou trvat alespoň 6 týdnů, ale výsledek nelze zaručit. Injekce steroidního roztoku může proniknout do šlachy, vyvolat částečnou nekrózu kolagenních vláken a zavinit její prasknutí. Při protětí šlachového poutka naslepo může dojít k poranění nervových větví, zejména na palci, kde jedna nervová větev probíhá v těsné blízkosti šlachového poutka. Navíc bylo experimentálně prokázáno, že při tomto postupu ke kompletnímu protětí šlachového poutka dochází jen z 59 %.

Osobně dávám u „skákavého prstu“ přednost přerušení stenotického poutka z malé kožní rány pod kontrolou zraku. Bolest, vyvolaná proniknutím jehly kůží dlaně při místním umrtvení, bývá zpravidla jediným nepříjemným momentem této operace, a je stejná jako při perkutánním protínání šlachového poutka jehlou nebo

při injekci steroidního roztoku do šlachové pochvy. Na rozdíl od uvedených minimálně invazivních postupů je však efekt téměř vždy dokonalý a riziko nedostatečného přerušení poutka nebo poranění nervů minimální.

Čtenářé bude možná zajímat, jaký byl další osud ruky, o kterou jsem před mnoha lety poněkud neobratně požádal. Myslím tím ruku mé ženy. Příznaky „skákavého prstu“ u ní spontánně odezněly a chirurgické léčení nebylo nutné.

Připravil -th-

Choroba se vyskytuje většinou u žen středního věku a nejčastěji bývá postižen 1. a 4. prst. Zpravidla se jedná o primární onemocnění, které nemá souvislost s jinou nemocí. Může se však vyskytovat i jako postižení druhotné, doprovázející kloubní revmatismus, dnu nebo diabetes. Proč dochází k zánětlivým změnám šlachové pochvy, není známo. Obviňována bývá chronická traumatizace, protože vyskyt je častější na dominantní ruce. První příznaky jsou nevyrazné, obvykle jen bolest nebo lehké přeskakování při pohybech prstu. Nemocný tento fenomén často vnímá v prvním mezičláčkovém kloubu, ačkoliv zduření šlachového poutka je prokazatelné ve výši kloubu záprstního. U pokročilých stádií dochází k blokádám prstu ve flexi, častěji ráno po probuzení. Při objektivním vyšetření bývá nalezena bolestivost nebo bolestivé zduření ve dlani nad záprstním kloubem a při ohýbání a natahování prstu je místo plynulého pohybu patrné přeskakování.

Analogické onemocnění se může vyskytovat také na palci u dětí. Příčinou – podobně jako u dospělých – je zúžení šlachové pochvy způsobené zduřením prvního šlachového poutka. Často vede k trvalému ohnutí koncového článku, který nelze aktivně narovnat. Na ostatních prstech u dětí se „skákavý“ prst vyskytuje vzácně a jeho příčina i léčení jsou odlišné.

Příznaky u lehkých forem onemocnění odezní asi u třetiny nemocných spontánně. Neléčená těžší stadia onemocnění mohou naopak vést k trvalé kontraktuře mezičláčkového kloubu. Při krátkodobém trvání choroby je možná konzervativní léčba znehybněním postiženého prstu pomocí dlahy nebo podáním roztoku steroidního přípravku do šlachové pochvy. U prstů s blokádou nebo při neúspěchu konzervativní léčby je vhodná operace. Spočívá v místním znecitlivění, obnažení šlachového poutka z malé kožní rány a jeho podélném protětí pod kontrolou

Ruka – druhá tvář...

Kromě odborného pohledu věnuje doc. P. Maňák pozornost rovněž ruce jako významnému kulturnímu fenoménu: *Ruka se pro mne stala předmětem nejen odborného lékařského zájmu, ale také tématem úvah o jejím významu jako inspiračního zdroje v kultuře a umění.*

Hosté Divadla hudby se v průběhu slavnostního večera mohli rovněž dozvědět o zahraničních kurzech a studijních stážích, které si až do roku 1989 doc. P. Maňák financoval sám – at už o pobytech v Maďarsku, Polsku, tehdejší NDR a Bulharsku či o třítydenním studijním pobytu na mikrochirurgických moskevských pracovištích. Asi nejvíc zkušenosti však autor nově vydané knihy zaznamenal na roční stáži v nemocnici Hua Shan Hospital v Šanghaji. *Čiňané jsou v mi-*

Doc. P. Maňák, CSc. (* 1940), je absolventem LF MU v Brně. Po pěti letech praxe v nemocnici v Tanvaldě, bezprostředně po okupaci republiky v roce 1968, nastoupil na I. chirurgickou kliniku FN.

Byl prvním primářem traumatologického oddělení FN založeného v r. 1996. V současné době přednáší úrazovou chirurgii na LF a FTK UP.

K zájmu doc. P. Maňáka o chirurgii ruky přispěl v r. 1972 kurz v Budapešti u prof. J. Manningera.

Do r. 1989 absolvoval P. Maňák v době dovolené a na vlastní náklady studijní pobyty na známých pracovištích v Polsku, NDR a Bulharsku. Na základě stipendia MŠ pobyl tři týdny na mikrochirurgických pracovištích v SSSR (Moskva, Leningrad), v letech 1989–1990 absolvoval roční pobyt na klinice chirurgie ruky v nemocnici Hua Shan Hospital v Šanghaji, v r. 1992 se účastnil po šest týdnů v Sarajevu akce Chirurgové pro Sarajevo pořádané nadací Člověk v tísni. Po r. 1989 opakovaně navštívil Švýcarsko (Davos) – kurzy AO/ASIF. Je členem řady odborných grémií. V roce 1980 obdržel Cenu národní chirurgické společnosti za první replantaci amputované ruky. Je držitelem Stříbrné a Zlaté medaile UP (Pro Merito). V roce 1996 běžel v USA s olympijskou pochodní. K jeho zájmům patří regionální historie, výtvarné umění a turistika.

O poslání knihy a okolnostech jejího vzniku napsal doc. P. Maňák v předmluvě: *Kniha je určena nejen praktickým lékařům a studentům medicíny, ale i všem, kdo se zajímají o historii a aktuální problematiku chirurgie ruky.*

Dlouho jsem váhal, zda se mám pokusit napsat pojednání o ruce. V době Internetu je přece možné získat téměř okamžitě informace o jakémkoliv tématu. Je účelné jednat proti proudu času a – řečeno s Umberto Ecem – vracet se od Internetu ke Gutenbergovi? Předkládané pojednání však není určeno lékařům, kteří se profesionálně zabývají chirurgií ruky, ale především laickým čtenářům. Moderní informační systémy jim sice mohou nabídnout přehled informací, ale nedokáží stejně snadno a rychle objasnit jejich souvislosti.

Hlavním motivem pro sepsání tohoto textu byla snaha uložit někam poznatky získané za více než tři desetiletí práce v poměrně úzkém oboru chirurgie ruky a zužitkovat stovky, ne-li tisíce výpisků z odborných časopisů a monografií. Ruka se pro mne stala předmětem nejen odborného lékařského zájmu, ale také tématem úvah o jejím významu jako inspiračního zdroje v kultuře a umění. Proto čtu rád i nemedicínské eseje o ruce a sbírám umělecky zajímavá vyobrazení ruky z různých konců světa.

Dokončení ze str. 1

krochirurgii nesmírně progresivní, sdělil doc. P. Maňák. Účastnil se také šestitýdenní mise „Chirurgové pro Sarajevo“, při níž pobýval v bývalé vojenské nemocnici v Sarajevu. *Netoužil jsem vyzkoušet si chirurgii ve válečných podmínkách, i tak jsem měl však možnost poznat střelná poranění. V Sarajevu jsem vnímal jakousi atmosféru nebezpečí. A tam, kde hrozí nebezpečí, jsou si lidé blíží... Myslím, že jsem se tam naučil víc, než naučil jiné*, dodal.

Křest knihy *Čtení (nejen) o ruce* proběhl za účasti prof. M. Koláře, prodávána LF UP a výkonného redaktora, ředitelky Divadla hudby L. Štezarové a PhDr. T. Hrbka, jenž večerem provázal.

Text a foto M. Hronová

Akreditace: Dvě lekce z managementu

Každý pracovník či student univerzity si s velkým zájmem přečte informace v tisku o naší univerzitě, o dění na UP má velký zájem také široká veřejnost. Některé ze zpráv však nejsou příliš lichotivé a bohužel kredit univerzity nezvyšují. Tak už to ovšem je: zveřejnění problému bude stále lepší alternativa než utulání, které nic neřeší, jen zakládá na další problém.

Článkům v celostátním tisku o pozdním předložení akreditačních podkladů Právnické fakulty k projednání v Akreditační komisi jsem ani nechtěl věřit. Zdá se mi nemožné, že by se akademický pracovník, odpovědný za rozvoj fakulty, mohl dopustit takové hrubosti a na tuto základní součást své práce "zapomenout".

Mohlo snad ovšem dojít k tomu, že materiály byly připraveny, ale na poslední chvíli se něco nestihlo.

Univerzitní veřejnost tedy opět jednou dostala lekci z managementu.

Příznivá zpráva, také z celostátního tisku, je, že se nakonec problém podařilo vyřešit, zřejmě díky úspěšnému zásahu jiných pracovníků univerzity a shovívavosti kanceláře Akreditační komise.

Lekce s dobrým koncem.

Případ nám umožňuje lépe pochopit úsilí některých akademických funkcionářů zavádět prvky manažerství do odborných doktorských studií. Ukazuje však, že do manažerských kurzů patří také někteří vedoucí akademických pracovníků.

K napsání tohoto příspěvku mně však přiměla jiná obdobná zkušenost: Akreditační podklady dokonce mohou být připravené a pro dané pracoviště potřebné jak sůl, stejně však nebudou postoupené k dalším jednáním ve stanoveném termínu. Stane se to na katedře se zcela depimujícími výsledky dosavadní organizační práce: ve svém odborném akreditovaném studiu

Filmový úspěch...

Dokončení ze str. 1

Film bude mít pokračování i v reálném životě. D. Štěrbová spolu s V. Dokoupilem mají v plánu, kromě každoročního doplnění léků, zakoupit jeep, který bude stále k dispozici pro převezení akutně nemocných do nemocnice, čímž bude touto himalájskou „rychlou“ zachráněno mnoho dalších životů. Snaží se také o získání českého lékaře na tři až čtyři týdny do jejich himalájské nemocnice v Arandu.

Prof. O. Štěrba na otázku, co pro něho cena Mezinárodního festivalu outdoorových filmů znamená, odpověděl: Je to asi největší světový festival toho druhu s vysokou konkurencí a při přebírání ceny jsem také řekl, co má a co nemá náš film společného s outdoorovými filmy. Společný je stupeň nebezpečí jak pro extrémní sportovce, tak pro obyvatele velehorských osad. Odlišné je to, že sportovci ho prožívají několik minut nebo hodin, horalé celý život. Kromě humanitárního aspektu je ve filmu i kus velehorské ekologie, kterou využijeme, tak jako v případě řady mých jiných filmů, ve výuce.

Film je spojen s Univerzitou Palackého i účastí jejich studentů. Hudbu složil student Pedagogické fakulty UP F. Krejčí, po zvukové stránce celý film upravil J. Grúz, nyní pracovník Akademie věd ČR, dříve student oboru Botanika na UP, na produkci se podílel student oboru Ochrana a tvorba životního prostředí T. Vynikal.

Prof. O. Štěrba se vedle vědecké činnosti (má na kontě na 120 vědeckých pojednání) věnoval propagaci svého oboru a publikoval asi 100 vědeckopopulárních pojednání, osm vědeckopopulárních knih, z toho dvě oceněné. Pro propagaci svých výzkumů využívá i multimediálních prostředků, televizních pořadů a filmů, z nichž dva zvítězily na mezinárodních festivalech Ekofilm Ostrava a Scholafilm Brno.

-th-, foto na titulní straně D. Štěrbová

z algebry vychovává v současné době 6, slovy šest, studentů v bakalářském a 2, slovy dva, v navazujícím magisterském, a to ve všech ročních studiích.

Tento typ managementu má bezkonkurenční logiku: Nové aktivity ve výuce, v akreditační oblasti, v reformě zastaralého obsahu studia jsou zcela nadbytečné. Rozvoj? Srovnání katedrových standardů ve výuce a nabídce studijních oborů s obdobnými pracovišti na jiných univerzitách? Raději ne. Dojde-li ke srovnání, vznikne z toho problém. Kritika? Nevznikne, nebudeme se na katedře scházet a případné výtky z očí do očí se samy časem vytráti.

I takové mohou být představy vysokoškolského managementu.

Velice ostře jsem před časem vnímal intuici studentů, kteří měli velký zájem o matematiku a dění na oboru. Setkávali se s přezíravým přístupem ze strany vedení katedry, s neochotou zabývat se jejich připomínkami k výuce. Nezasílali rozpaky nad skutečností, že obor získal větší výzkumný projekt – výzkumný zámeš, řešený na katedře: úspěch povede (se stávajícím managementem) jen k "zapozdření" situace, rozhodně ne k rozvoji matematiky.

Management tedy řeší problém, zda předkládat zájemcům o studium matematiky pestřejší nabídku studijních možností, nebo dál rozvíjet jedno neúspěšné studium. Řešení je jednoduché: lépe bude se nerozptylovat a nechat vše při starém. Doba je zlá a stále klesá zájem studentů o matematická studia. Není-li úspěšné odborné studium algebry, jak by mohlo být úspěšné studium geometrie.

Jaké místo v tom všem mají mladí pracovníci a jaký bude odborný profil matematického oboru za pár let? Budou na katedře ještě existovat studenti magisterských studií? A co místo a renomé katedry a také fakulty v celostátním kontextu? S managementem, který nevidí smysl akreditací, katedra nemá budoucnost.

Zanedlouho, po skončení výzkumného záměru, který představuje jeden z hlavních zdrojů katedrových financí, v roce 2011, se ukáže, jaká katedra vlastně byla. Studenti, kteří nastoupí na fakultu v nově akreditovaných oborech v roce 2009, budou ve třetím ročníku.

Lekce se špatným koncem.

Prof. D. Krupka, Katedra algebry a geometrie PŘF UP

Pozitivní myšlení chrání srdce

Na posledním sjezdu amerických kardiologů byla publikována zajímavá studie, která sledovala vztah negativního myšlení a vzniku deprese u pacientů se srdečním selháním. Jako první prokázala vyšší výskyt deprese u pacientů, kteří myslí negativně („Jsem přítěží pro rodinu“, „Selhal jsem, nic se mi nedaří“...).

A jak myslíte vy? Jste plni optimismu a všechno se vám daří? Bavi vás chodit do práce? Když potkáte známého, vyličíte mu všechno, co se vám v poslední době podařilo? Chválíte své okolí? Pomáháte potřebným? Máte sám sebe rád?

Vyprodukovat pozitivní myšlenku stojí stejně úsilí jako vyprodukovat myšlenku negativní. Ale je to boj... My Češi máme asi vrozené, že na všechno nadáváme, a když řekneme kolegové, že se nám daří skvěle, jsme trochu podezřelí.

Celkově jsme zavaleni samými negativními myšlenkami – podívejte se do novin, do televize, pusťte si rádio.

Žurnál UP je jednou z mála tiskovin, které obsahují převážně pozitivní zprávy... Proto si jej vezme a do Nového roku 2009 mu popřejme, aby publikoval ještě více dobrých zpráv o naší univerzitě a o životě na ní, aby se více akademiků vyjadřovalo k aktuálním otázkám, aby se stal živým diskusním forem o tom, co nás páli a co můžeme společně spravit.

A sami sobě přejme do nového roku v rámci prevence kardiovaskulárních onemocnění samé pozitivní myšlenky.

Doc. E. Sovová, Ph.D., LF UP

Autor: Dr. J. Tomaschoff

Stalo se

Olomoucké osmičky aneb V Olomouci před 70 lety

V roce 1938 se ocitla Československá republika v situaci bezprostředního ohrožení nacistickým Německem, což znásobovali nacisté mezi sudetskými Němci. V duchu odporu proti nacismu se v Olomouci uskutečnil prvomájový průvod tohoto roku, po pokusu Henleinovy Sudetoněmecké strany o puč 12. května 1938 se v Olomouci konala velká protifašistická demonstrace za účasti asi 40 tisíc lidí, následující demonstrace proti kapitulaci vlády Milana Hodži se konala dne 22. září téhož roku. Odhodlání bránit demokratickou republiku na ní ve svých projevech zdůraznili mimo jiné řečníky olomoucký starosta Richard Fischer a generál Emil Fiala, velitel 36. hraničního obvodu. Následujícího dne po demisi Hodžovy vlády vyhlásil nový předseda vlády, armádní generál Jan Syrový, 23. září 1938 mobilizaci. Jejich průběh byl v Olomouci velmi úspěšný, uplatnili se i němečtí antifašisté, kteří za vedení sociálního demokrata ze Šternberka Rudolfa Zischky internovali vůdce henleinovců z Olomouce a jejího okolí ve zrušených železárnách ve Štěpánově. Německý zábor pohraničních území Československé republiky v důsledku mnichovské dohody představitelů Německa, Itálie, Anglie a Francie a Itálie z 29. září 1938 způsobil, že se Olomouc stala pohraničním městem, neboť státní hranice probíhala několik kilometrů severně od města. Olomouc zaplavili uprchlíci ze zabaného pohraničí, přerušení železničních i silničních spojů způsobilo značné problémy v dopravě. Po úředním rozpuštění Komunistické strany Československa 22. prosince 1938 byli její představitelé v olomouckém městském zastupitelstvu nahrazení příslušníky jiných politických stran, narůstal antisemitismus, v místních novinách se objevovaly útoky proti první Československé republice a jejím představitelům. Tak byla předznamenána německá okupace českých zemí dne 15. března 1939.

▲ 1. máj 1938 v Olomouci

Prof. J. Fiala, CSc.

